

USA er blevet en halvblind elefant

**MICHAEL HESSELHOLT
CLEMMENSEN**

Vi bør nu se i øjnene, at USA ikke længere kan fastholde ledelsen af det internationale system. Men hvad kommer i stedet?

Michael Hesselholt Clemmensen er tidligere brigadegeneral

DEN KONSERVATIVE amerikanske kommentator Robert Kagan konstaterede korrekt i Foreign Policy 6. februar, at udviklingen i 2017 er domineret af to tendenser: den stadig voksende aktivisme hos de to store utilfredse og derfor aggressive magter Rusland og Kina samt den demokratiske del af verdens flugt mod et mytisk glansbillede af fortidens storhed. Flugten er drevet delvis af et kollaps af selvtillid og frustration over den forvirrende nutid. Kagan ser en akut risiko for, at den eksisterende verdensordens sammenbrud accelererer, så verden ender i endnu »en fase af brutalt anarki, som det er sket tre gange i de sidste to århundreder«.

Vi bør nu erkende, at USA ikke længere kan fastholde ledelsen af det internationale system, landet opbyggede efter Anden Verdenskrig.

Med Trumps valg fornægtede amerikanerne deres lederrolle imellem formelt ligestillede stater i organisationer og aftalerammer. Politisk og bureaukratisk inerti gør dog, at landets traditionelle eliter fornægter det indlysende: at det dybt forgældede, delte amerikanske folks sidste naive forsøg på at lede verden brød sammen i egoistisk amatørisme i Irak, på Wall Street og i Afghanistan mellem 2004 og 2012. John Mattis' beroligende indsats skjuler kun virkeligheden.

Europas lande har hidtil kørt uselvstændigt på frihjul under den atlantiske

KAOS. USA's nye præsident, Donald Trump, er efter manges mening som en elefant i en glasbutik. Her fra et karneval i Tyskland. Foto: Michael Probst/AP

verdensordens paraply. De får nu en kold tyrker. Den europæiske venstrefløjs drøm om, at USA forlod verdensscenen, synes på vej mod at gå i opfyldelse.

Europæerne er under pres fra en selvskabt politisk og historisk demens. Den blev næret igennem to årtier af regeringer, der kombinerede en efterhånden varemæssig halvløgnagtig spinkommunikation udført af medieuddannede, etik- og ansvarsfrie lejesvende med en økonomisk politik domineret af uprøvede managementmoder og fundamentalistisk liberalistisk ideologi.

I Danmark fornægter meningsdannere, politikere og vælgere nu, at landets

sikkerhed og velstand afhænger af demokratiernes forpligtende internationale samarbejde.

VESTEN HAR HELT postmoderne glemt, hvorfor et folkestyre må være både repræsentativt og indirekte. *Repræsentativt* for at repræsentere folks varierende livs- og erhvervs erfaring og ikke fyldt op af selvsupplerende partikadrer med Erasmus Montanus- og politisk kandestøber-selvtillid efter ungdomsår på et teoretisk embedsmandsstudium. *Indirekte*, så de folkevalgte gives tid og ro til at levere resultater, før de dømmes ude i en overfladisk mediedrevet frustrationsbølge.

Vestens sammenbrud sker, 100 år efter at Rusland demokratiske systemskifte kollapsede under den dynamiske revolutionære Lenins 'hybride' haddrevne ødelæggelseskampagne mod landets nye demokratiske regering. Han mobiliserede Ruslands utilfredse soldater og industriarbejdere i byerne gennem bevidst uærlige løfter og en hadkampagne mod Ruslands allierede. Bemærk, at det netop var Lenin, som Flemming Rose i Weekendavisen 27. januar

“
Med valget af Trump fornægtede amerikanerne deres tidligere energisk fastholdte lederrolle

Nu er det også præcis hundred år siden, at USA i februar 1917 første gang forsøgte at skabe en bedre verden ved at støtte de europæiske demokratier mod tidens autokratiske regimer. 25 år senere indledte USA en ny indsats for en mere ordnet verden. Denne indsats er nu ved at blive bragt til afslutning af en amerikansk præsident, hvis verdens- og men-

tænkte på i sin samtale med Stephen Bannon, Donald Trumps hadefulde revolutionære drivkraft og primære idémand, der søger det kaos Kagan frygter. Som Lenin ser Bannon krig som en vej til den nødvendige ødelæggelse af alt eksisterende.

Vesten er drevet en halvblind elefant

...ATIVE amerikanske kom-
...bert Kagan konstaterede
...ign Policy 6. februar, at
... 2017 er domineret af to ten-
... stadig voksende aktivisme
... re utilfredse og derfor ag-
... ter Rusland og Kina samt
... tiske del af verdens flugt
... k glansbillede af fortidens
... ten er drevet delvis af et kol-
... lid og frustration over den
... utid. Kagan ser en akut risi-
... eksisterende verdensor-
... nbrud accelererer, så verden
... u øen fase af brutalt anarki,
... et tre gange i de sidste to år-

...rkende, at USA ikke længere
... ledelsen af det internatio-
... landet opbyggede efter
... nskrig.

...ps valg fornægtede amerika-
... ledelse mellem formelt
... ter i organisationer og
... r. Politisk og bureaukratisk
... g, at landets traditionelle
... ter det indlysende: at det
... ede, delte amerikanske folks
... forsøg på at lede verden brød
... oistisk amatørisme i Irak, på
... g i Afghanistan mellem 2004
... Mattis' beroligende indsats
... rkeligheden.

...nde har hidtil kørt uselv-
... frihjæl under den atlantiske

KAOS. USA's nye præsident, Donald Trump, er efter manges mening som en elefant i en glasbutik. Her fra et karneval i Tyskland. Foto: Michael Probst/AP

verdensordens paraply. De får nu en kold tyrker. Den europæiske venstrefløjs drøm om, at USA forlod verdensscenen, synes på vej mod at gå i opfyldelse.

Europæerne er under pres fra en selvskabt politisk og historisk demens. Den blev næret igennem to årtier af regeringer, der kombinerede en efterhånden varemæssig halvløgnagtig spinkommunikation udført af medieuddannede, etik- og ansvarsfrie lejesvende med en økonomisk politik domineret af uprøvede managementmoder og fundamentalistisk liberalistisk ideologi.

I Danmark fornægter meningsdannere, politikere og vælgere nu, at landets

sikkerhed og velstand afhænger af demokratiernes forpligtende internationale samarbejde.

VESTEN HAR HELT postmoderne glemt, hvorfor et folkestyre må være både repræsentativt og indirekte. *Repræsentativt* for at repræsentere folks varierende livs- og erhvervs erfaring og ikke fyldt op af selvsupplerende partikadrer med Erasmus Montanus- og politisk kandestøberselvtilid efter ungdomsår på et teoretisk embedsmandsstudium. *Indirekte*, så de folkevalgte gives tid og ro til at levere resultater, før de dømmes ude i en overfladisk mediedrevet frustrationsbølge.

Vestens sammenbrud sker, 100 år efter at Rusland demokratiske systemskifte kollapsede under den dynamiske revolutionære Lenins 'hybride' haddrevne ødelæggelseskampagne mod landets nye demokratiske regering. Han mobiliserede Ruslands utilfredse soldater og industriarbejdere i byerne gennem bevidst uærlige løfter og en hadkampagne mod Ruslands allierede. Bemærk, at det netop var Lenin, som Flemming Rose i Weekendavisen 27. januar

Med valget af Trump fornægtede amerikanerne deres tidligere energisk fastholdte lederrolle

Nu er det også præcis hundred år siden, at USA i februar 1917 første gang forsøgte at skabe en bedre verden ved at støtte de europæiske demokratier mod tidens autokratiske regimer. 25 år senere indledte USA en ny indsats for en mere ordnet verden. Denne indsats er nu ved at blive bragt til afslutning af en amerikansk præsident, hvis verdens- og men-

... 27. januar
... tænkte på i sin
... samtale med Stephen Bannon, Donald Trumps hadefulde revolutionære drivkraft og primære idémand, der søger det kaos, Kagan frygter. Som Lenin ser Bannon krig som en vej til den nødvendige ødelæggelse af alt eksisterende.

neskesyn minder mere om Putins end forgængernes i mere end to hundred år.

Udviklingen ignoreres af flertallet af danske sikkerhedspolitiske kommentatorer, der ligesom Anders Fogh Rasmussen og andre økonomer og politologer – uden selvkritik – først erkender sammenbrud og katastrofer, efter at det er gået galt. Teoretiske akademikere kan ikke gøres ansvarlige for fejltagelser, for teorierne forudsagde jo ikke fejlene. Når lineære fremskrivninger fejler systematisk, hvad kan man så gribe til? Der er ingen genveje til indsigt, kun hårdt slid med at afdekke og forstå tidligere tiders begivenheder for selvkritisk at omsætte dem til lidt bedre dømmekraft og mere erfaring.

Et eksempel: Danske og også udenlandske strategieksperters aflæser i regnearket og fortæller med stor selvsikkerhed offentligheden, at Vesten i summen af forsvarsbudgetter og militært isenkram er Rusland (eller Kina) stærkt overlegen.

► TRUMP-ÆRAEN

► EN NY VERDENSORDEN

Den nye amerikanske præsident har vendt op og ned på global politik. En serie Kroniker ser på udviklingen i USA og hvad den betyder for verden, Europa – og Danmark.

USA er blevet en halvblind elefant

Det er kun korrekt, hvis man ignorerer de 90 procent afgørende andre faktorer, herunder geografi, graden af realistisk uddannelse i militæret og politisk vilje.

Ingen universitetsansatte konsulenter der høfligt servicerer de danske regeringer, har til dato anfægtet det officielle dogme, at alle Nato's alliancemedlemmer vil handle selvmorderisk solidarisk ved at sende deres militært irrelevante små overbureaukratiserede, teknisk forældede styrkebidrag til støtte for et medlemsland i konfrontation med det Euro-

pa stærkt overlegne Rusland.

Historikere kan lige så lidt som andre forudse, hvad der vil ske i fremtiden

Hvor politologer og økonomer leder efter logisk nyttemaksimering, er historikere og kronikforfattere smertefuldt bevidste om, at virkeligheden ikke er nytterationel og forudsigelig. Tværtimod går det jævnlige galt på grund af menneskelig opportuniste, ansvarsforflygtigelse, virkelighedsflugt, egoisme, dumhed, stolthed og dovenskab. Kun rene tilfældigheder sikrer, at det går godt. Når historikere læser historien 'på langs', kan de kun, hvis de narrer sig selv eller har marxistiske skyklapper på, se en ubrudt udvikling mod bedre tider. Det, man ser, er i bedste fald en velmenende, moderat fornøftstyret, men også tøvende indsats for at afhjælpe nød, fremme retfærdighed og mindske risiko for forværring. Er man som undertegnede ud over historiker også officer, har man etisk pligt til også at præsentere selv uønskede vurderin-

ger inden for fagområdets ekspertise.

Dermed være ikke sagt, at alt vil gå galt. Historikere kan lige så lidt som andre forudse fremtiden. Men man kan understrege mulige problemer ud fra tidligere nogenlunde lignende forløb. I det lys er der grund til både bekymring og hurtig handling for at imødegå risikoen for tab af europæisk handelfrihed, politisk frihed og velfærd, ja, måske endog for ødelæggende storkrig.

Rusland under Putin opfatter sig som forrådt, ligesom den konservative elite i Tyskland gjorde i mellemkrigstiden. Tyskerne dengang og russerne nu har overbevist sig selv om, at de er blevet narret og berøvet deres retmæssige position i verden af en kombination af vestmagtsintriger og interne forrædere; for tyskerne var det socialister og jøder, for russerne Gorbatsjov, Jeltsin, ukrainerne, georgierne og balterne. Russere ser især balterne og ukrainerne som forrædere. De første gange, disse folk udnyttede en russisk svaghed og samarbejdede med Ruslands fjender, var i 1919 og 1941. De gjorde det igen i 1991, og Ukraine fremturer.

RUSSENE OPFATTER efter egne erfaringer frivilligt samarbejde mellem lande til fælles fordel som en fiktion. De har lært at forstå, at menneskers og staters relationer i essens og natur altid bygger på et nærmest feudalt magt- og klientforhold, hvor den ene er stærk og den anden afhængig. Borgeren er blot en undersåt underlagt staten.

Dette misantropiske syn indebærer også, at ukorrumpert og uegennyttigt optræden enten er en fiktion eller blot naivitet, der kan udnyttes. Der eksisterer

Trumps verdenssyn er domineret af en 'dolkestødslegende'

te syn er Rusland omringet af fjendtlige nationer, der kun kan holdes fra at skade landet, ved at de spilles ud mod hinanden, trues militært og svækkes med interne konflikter.

Kun hvis vi forstår og accepterer, at sådan ser Putins Rusland på sig selv og os, er det muligt at leve i formel fredelig sameksistens under konstant militær agtpågivenhed. Naturligvis med formel markering af respekt og aftalt samarbejde om fælles interesser, ligesom Vesten tidligere håndterede Sovjetunionen. Det er afgørende for vor fremtid.

Det centrale problem er nu, at den nye amerikanske præsident og hans nærmeste hjælpere har en opfattelse af som værende USA under belejring og fjendtlig optræden fra både allierede og handelspartnere, der afspejler Ruslands. Også Trumps verdenssyn er domineret af en 'dolkestødslegende'. Han og Bannon ser hele den traditionelle elite som fjender, der samarbejder med udenlandske og derfor fjendtlige kræfter. En elite, der modsat præsidenten og hans stadig flere europæiske sympatisører ikke kan se en muslimsk eksistenstrussel mod Vesten som dens reelt eneste problem.

Trump kontrollerer endnu ikke USA's udenrigspolitik og er i defensiven efter

kun den sandhed og den historie, der tjener staten, og den frie meningsdannelse giver kun mening, hvis den kan kontrolleres og alene virker som en trykventil. Ud fra dette

ofringen af Mike Flynn, men Det Hvide Hus må have fuld kontrol med administrationen for at kunne fremme præsidentens og Bannons 'disruptiondagsorden'. Indtil dette måtte lykkes, modtager vi parallelt med de rabiate Trump-uglegylp også normalt lydende signaler, herunder om støtte til Nato samt Ukraine, da man indledningsvis må lade de primære ministerier forvalte rutinemæssigt. Men udrensningen af 'forræderiske' embedsmænd er indledt.

Både Trumps og Bannon og hans nærmeste hjælpere opfattelse af deres folkelige mandat er uforenelig med andet end revolutionære ændringer af statsmagten med dramatisk styrkelse af præsidentens magt. Derfor er det urealistisk at forvente en varig normalisering af administrationen og dens forhold til mediernes og den lovgivende og dømmende magt. Det er uklart, hvilke midler Det Hvide Hus vil bruge for at disciplinere tvivlere og presse modstandere. Magtkampen bliver beskidt og kan tage måneder.

DEN ÅBNE KAMP om USA's fremtid er dermed gået ind i en ny fase af den hadske systemkrig, som Tea Party-bevægelsen indledte for otte år siden. Forløbet kan føre til åben intern konflikt, hvor race og social nød bliver mobiliserende faktorer. USA har tabt legitimiteten og mister hurtigt evnen til kunne optræde som de demokratiske landes ledende magt.

Regimerne i Rusland, Kina, Iran og Vestens andre fjender udnytter og accelerer udviklingen. Men de fleste amerikanske og europæiske 'eksperter' og politikere fornægter situationen.

Det område, der først blev overladt til

andre af USA, var Levanten. Den ledende rolle blev i 2011 Rusland med Iran som primær. Også Tyrkiet, USA's tidligere erede i området, er nu en ny fjende af Vesten, der klemmer Grækenland og fortsætter den konfrontation på Cypern. Rusland styrer benzin på gløderne på Balkan og styrke det hævnlystne Serbien i det centrale område, der skal splittes, at bryde USA's indflydelse i Middelhavet og Vest- og Centraleuropa.

I Europa vender befolkningens ring og frustration sig mod bureaukratiske eliter, hvis nedbryder stater og deres indflydelse. Mange søger forsimplede 'socialisme' (der fejlagtigt kalder sig 'populisme') og 'liberalnationalisme' (der fejlagtigt kalder sig 'konservative') og 'liberalnationalisme' (der fejlagtigt kalder sig 'liberalnationalisme'). Nationale identiteter er ikke at udløse Politikens læseplan.

Ændringerne skal ved midten af århundrede bryde Frankrigs, Storbritanniens og Ungarns storhed. I Danmark er opløsningen af mediernes bipolaritet og den bipolære rød-blå-opdeling af Danmark. Denne opdeling ignorerer den domstiltærkende fundamentale anarkistiske 'sorte' elementer. Alternativet og Liberal Alliance er stadig mere synlige 'brune' kræfter søgen efter orden, enkelhed og retfærdighed hos borgerlige.

Nogle erhvervsledere ser i den nye udsagn som forfriskende og der igen er én, der ligesom i 1940'erne skære igennem og få toget på skinner uden alt det trættende og ve demokratiske fnidder.

en for fagområdets ekspertise. Det kan være ikke sagt, at alt vil gå galt. Men man kan lige så lidt som andre formentiden. Men man kan understrege problemer ud fra tidligere nøde lignende forløb. I det lys er der til både bekymring og hurtig ang for at imødegå risikoen for tab af økonomisk handelfrihed, politisk frihed, ja, måske endog for ødelæggende storkrig.

Den under Putin opfatter sig som, ligesom den konservative elite i 1919 og 1941. De gjorde det i mellemkrigstiden. Tyndgang og russerne nu har overtaget selv om, at de er blevet narret af deres retmæssige position i Vesten af en kombination af vestmagts- og interne forrædere; for tyskerne, for socialister og jøder, for russerne, for jøder, for ukrainerne, georgierne, balterne. Russere ser især balterne, ukrainerne som forrædere. De førte disse folk udnyttede en russisk og samarbejdede med Ruslands, var i 1919 og 1941. De gjorde det i 1991, og Ukraine fremturer.

DE OPFATTER efter egne erfaringer et samarbejde mellem lande til fordel som en fiktion. De har lært at, at menneskers og staters relationens og natur altid bygger på det mest feudalt magt- og klientforhold, den ene er stærk og den anden afhængig. Borgeren er blot en undersået af magt staten.

Den misantropiske syn indebærer og korrumperet og uegennyttig opførelsen er en fiktion eller blot naive kan udnyttes. Der eksisterer

Trumps verdenssyn er domineret af en 'dolkestødslegende'

te syn er Rusland omringet af fjendtlige nationer, der kun kan holdes fra at skade landet, ved at de spilles ud mod hinanden, trues militært og svækkes med interne konflikter.

Kun hvis vi forstår og accepterer, at sådan ser Putins Rusland på sig selv og os, er det muligt at leve i formel fredelig sameksistens under konstant militær agtpågivenhed. Naturligvis med formel markering af respekt og aftalt samarbejde om fælles interesser, ligesom Vesten tidligere håndterede Sovjetunionen. Det er afgørende for vor fremtid.

Det centrale problem er nu, at den nye amerikanske præsident og hans nærmeste hjælpere har en opfattelse af som værende USA under belejring og fjendtlig optræden fra både allierede og handelspartnere, der afspejler Ruslands. Også Trumps verdenssyn er domineret af en 'dolkestødslegende'. Han og Bannon ser hele den traditionelle elite som fjender, der samarbejder med udenlandske og derfor fjendtlige kræfter. En elite, der modsat præsidenten og hans stadig flere europæiske sympatisører ikke kan se en muslimsk eksistenstrussel mod Vesten som dens reelt eneste problem.

Trump kontrollerer endnu ikke USA's udenrigspolitik og er i defensiven efter

kun den sandhed og den historie, der tjener staten, og den frie meningsdannelse giver kun mening, hvis den kan kontrolleres og alene virker som en trykventil. Ud fra det

ofringen af Mike Flynn, men Det Hvide Hus må have fuld kontrol med administrationen for at kunne fremme præsidentens og Bannons 'disruptiondagsorden'. Indtil dette måtte lykkes, modtager vi parallelt med de rabiate Trump-uglegylp også normalt lydende signaler, herunder om støtte til Nato samt Ukraine, da man indledningsvis må lade de primære ministerier forvalte rutinemæssigt. Men udrensningen af 'forræderiske' embedsmænd er indledt.

Både Trumps og Bannon og hans nærmeste hjælperes opfattelse af deres folkelige mandat er uforenelig med andet end revolutionære ændringer af statsmagten med dramatisk styrkelse af præsidentens magt. Derfor er det urealistisk at forvente en varig normalisering af administrationen og dens forhold til medierne og den lovgivende og dømmende magt. Det er uklart, hvilke midler Det Hvide Hus vil bruge for at disciplinere tvivlere og presse modstandere. Magtkampen bliver beskidt og kan tage måneder.

DEN ÅBNE KAMP om USA's fremtid er dermed gået ind i en ny fase af den hadske systemkrig, som Tea Party-bevægelsen indledte for otte år siden. Forløbet kan føre til åben intern konflikt, hvor race og social nød bliver mobiliserende faktorer. USA har tabt legitimiteten og mister hurtigt evnen til kunne optræde som de demokratiske landes ledende magt.

Regimerne i Rusland, Kina, Iran og Vestens andre fjender udnytter og accelerer udviklingen. Men de fleste amerikanske og europæiske 'eksperter' og politikere fornægter situationen.

Det område, der først blev overladt til

andre af USA, var Levanten nord for Israel. Den ledende rolle blev i 2016 overtaget af Rusland med Iran som primær partner. Også Tyrkiet, USA's tidligere primære allierede i området, er nu en ny sekundær fjende af Vesten, der klemmer det sårbare Grækenland og fortsætter den frosne konfrontation på Cypern. Rusland hælder benzin på gløderne på Balkan ved at styrke det hævnlystne Serbien. Det centrale område, der skal splittes ad for helt at bryde USA's indflydelse i Europa, er dog Vest- og Centraleuropa.

I Europa vender befolkninger i forvirring og frustration sig mod politiske og bureaukratiske eliter, hvis magtesløshed, spjæn og destruktive 'regnearksreformer' nedbryder stater og deres institutioner. Mange søger forsimplede 'socialnationale' (der fejlagtigt kalder sig national-konservative) og 'liberalnationale' samfundsændringer. 'Nationale' bagerst for ikke at udløse Politikens læsers baglås.

Ændringerne skal ved mirakler genskabe Frankrigs, Storbritanniens, Polens og Ungarns storhed. I Danmark skjules opløsningen af mediernes hjernedøde bipolære rød-blå-opdeling af partierne. Denne opdeling ignorerer både de ungdomstiltrækkende fundamentalistisk-anarkistiske 'sorte' elementer ved både Alternativet og Liberal Alliance og den stadig mere synlige 'brune' irrationelle søgen efter orden, enkelhed og isolation hos borgerlige.

Nogle erhvervsledere ser Trumps direkte udsagn som forfriskende tegn på, at der igen er én, der ligesom Mussolini kan skære igennem og få togene til at køre til tiden uden alt det trættende og ineffektive demokratiske fnidder.

Det eneste svage håb, man kan have her i 2017's første måneder, er, at Tyskland slipper igennem året uden at blive fanget af den demokratiske verdens selvdestruktionsmalstrøm. Forbundsrepublikken er det eneste land i Europa, som Rusland respekterer og med god grund er potentielt bange for. Tyskerne er den eneste europæiske stormagtsbefolkning, hvis nationale fortælling ikke fremmer en forvirret længsel efter fortiden. En nu mere nøgtern tysk ledelse vil igen blive et naturligt udenrigs- og forsvarspolitisk forankringspunkt for Danmark, når den automatisk solidariske mus ikke længere kan søge storhedsfølelse ved siden af den halvblinde amerikanske elefant.

At reagere fornuftigt bliver ikke let, da historiesuperlette meningsdannere fylder medierne med teoretisk varm luft. Andre erklærer troskab og forståelse for antimuslimske stærke mænd i Øst og Vest, uanset at de blev herskere ved manipulation, udenlandsk hjælp, had og løgn.

De danske politikere fortæller besværgende sig selv og offentligheden, at rystelserne kun er begrænsede kortvarige skælv langt væk. Der har ikke i kvindes eller mands minde været risiko for, at tsunamibølger mod vore strande ødelægger vor fremtid.

Alt plejer hurtigt at blive normalt igen. Lad os koncentrere os om problemer som grundskyldens størrelse, procentdelen af kvinder i bestyrelserne, nye 'regnearksreformer' sukret til i manipulerende management 'new-speak', integrationsfiaskoer og ungdommens smartphone-dannelse, så leger vi, at vi igen hurtigt når vejen mod fortsat fremskridt og vækst.

MICHAEL HESSELHOLT CLEMMENSEN